

LETO—YEAR IX.

Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., SOBOTA 28. OKTOBARA (OCTOBER) 1916.

ŠTEV.—NUMBER 127.

Chicaški mestni svet hoče preiskovati vzroke draginje.

Goreč parnik srečno dospel v luko.

METODA MODERNIH ROPARSKIH VITEZOV.

Chicago, Ill. — Mestni zdravstveni odsek je včeraj razpravljal, da kakšen način bi prišel ljudskim oderuhom do živega. Zaključil je, da uvede preiskavo radi draginje in se pri tem posluži metodam odredbe iz leta 1914, ki je tudi do sedaj mrtva. V smislu te odredbe je vsaka oseba izvršila dejanje, ki zadržuje življenje potrebitne od trga, da dobre visoke cene. Vsak prestopek se kaznil z zapornim in denarno grobo z \$50 do \$200.

V razpravi je prišla na dan tudi metoda komisijskih tvevk, po kateri draže cene. Neki mestni svetovalec je izpovedal, da je pred tednom videl pri farmarju kumare na štirideset akribeta. Ko je vprašal farmarja, zakaj jih ne potrga, je skomignul z mano in je rekel, da jih ne sune kumila je kumare najbrž komisija tvevka in jih pusti giniti, da ne padejo cene.

Mestni svetovalec Tyden je izjavil, da so mu znani slučaji v Michiganu, ko so komisijske tvevke pokupile na farmah večidelek in ga pustile seguiti. Potem so dospeli železnični vozovi položeni z jagodami, v Chicago. Tudi pa jagode niso prišle na cene.

Ce grocerist kupi blago direktno od farmarja, ker je ceneje in boljje tudi ceneje proda, tadelj komisijske tvevke bojkotira. Pri nakupu kolonialnega blaga je odvisen od komisijskih tvev, in tako je prisiljen pri teh modernih roparskih vitežih kupiti tudi drugo blago in zanj plačati ceno, ki jo zahtevajo.

0 teh stvarih so razgovarjali načini in občinskim svetovalem je nato, kje je treba prijeti ljudskim oderuhom, da se jih kaznuje. Če nato krivek kaznovati in vstaviti jih moderno, rokomavhorsko, tudi to lahko storiti, ker so jim naneh ujih metode.

Chicago, Ill., 27. okt. — Neki parnari, ki izdeluje čevlje, izjavili, da bodo spomladni stali ženski parni od \$20 do \$25, ker gre vse vse v Evropo.

Cincinnati, O., 27. oktoba. — Predsednik Wilson se je izrazil, da je sedanja vojna zadnja, v kateri niso zapletene Združene države. Po ujegovem mnenju se je nato recela takoj daleč, da počasništvo nevtralnih držav nevzbuditi nevdrljivo.

Te besede predsednika se naredajo glase kot govor dekretnih agitatorjev v volilnih kampanji, ki trobijo venomer, da je predsednik obvaroval vojno. Temi besedami je predsednik želel, da podinec nimata moči, da zaplete državo v vojno, ali jo izkoristite vojne nesreče.

Chicago, Ill., 27. oktoba. — Že kod milijon bušljev koruze iz Argentino je bilo postavljenih na mejo v Združenih državah, se drugega zrha je pa na počasništvo države. Radi tega se je bilo prav nič scenilo. Besedilni spekulantji so našli, da določi izvor, da lahko draže, kerou in drugo žito. Zato, da prihaja žito iz Argentino v Združene države, so občini tudi brojčavko iz Buenos Aires, Arg. da soša ugroža pšenico. Ne bo po dejavi se za ljudske odzivne, da pridaje v zadregu, če je odreči ljudstvo.

Chicago, Ill., 27. oktoba. — Že kod milijon bušljev koruze iz Argentino je bilo postavljenih na mejo v Združenih državah, se drugega zrha je pa na počasništvo države. Radi tega se je bilo prav nič scenilo. Besedilni spekulantji so našli, da določi izvor, da lahko draže, kerou in drugo žito. Zato, da prihaja žito iz Argentino v Združene države, so občini tudi brojčavko iz Buenos Aires, Arg. da soša ugroža pšenico. Ne bo po dejavi se za ljudske odzivne, da pridaje v zadregu, če je odreči ljudstvo.

Manitowoc, Wis., 27. oktoba. — Besedilni "The Reedsdale Register" je prenehral izhajati zaradi, da je bil za papir.

(Dolje na 3. strani, 2. kolona)

Boj proti militarnemu v prihodnjem zasedanju kongresa.

Washington, D. C., 27. okt. — Ameriška unija proti militarizmu, ki vodi boj proti takozvanemu propagandi za oboroževalno pravljjanje, naznana, da ostane na delu tekom kratkega kongresnega zasedanja v decembri.

Charles T. Halliman, ravnatelj za tisk Ameriške protomilitaristične unije, pravi: "Čaka nas resnica situacija v času kratkega kongresnega zasedanja. V zasedanju bodo rogovili poslanej nizje in višje zbornice, ki se podlegli v vojnem boju, ali taki, ki ne razumejo ljudskih teženj in zakaj jih je ljudstvo obozido, da niso bili izvoljeni."

Militaristi računajo s to situacijo. Za to izredno situacijo imajo pripravljeni dve zakonski predlogi. Militaristi upajo, da dosegnejo za Chamberlainovo zakonsko predlogo, ki predpisuje obvezne vojaške vaje za ameriške inladničice in določa, da v vojnem času postanejo vojaki. Druga zakonska predloga izroča vojaškim obveznicam v vojnem času enjeno prtiljalo in tridešet dolarjev. Frazierjeva se nahaja v kritičnem položaju.

St. Louis, Mo., 27. oktobra. — Trgovci z belimi sužnicami so vplivali Lujizo Frazier, ženo bogatega farmarja, in so jo imeli tri dni vjetlo. Naložili so jo na avtomobil in jo poslali na dom njene materje. Malopridruženi so obdržali njeni prtiljagi in tridešet dolarjev. Frazierjeva se nahaja v kritičnem položaju.

Denver, Colo., 27. oktobra. — Roosevelt se je semkaj pripeljal z izrednim vlakom, ki so ga najele republikanske žene. Stresal je svoje modrosti kar s platforme.

Če se sodi Dorčeta po tem govoru, potem se človeku zdi, da je poslušal širokoustnega in breznačelnega političnega načaja, kakor je lahko na površju le v ameriškem političnem življenju. Ko se je skihal, zakaj niso Združene države z gorjajočim udarjem po Mehiki, je poslušalem razodel svojo "veliko misel," kako je treba uvesti obvezno vojaško službo za može in žene, da bomo pripravljeni za vojno.

DELAVSKE VESTI.

Vendar.

Chicago, Ill., 27. oktobra. — Plinova družba se je vendar zbulila in spoznala, da je njen dolžnost, da poviša vprito nezmožne draginje medo svojim uslužbenecem. Družba napravi vsako leto ogromen dobiček in skrajni čas je bil, da stori nekaj za svoje uslužbine.

Kakšne pol ure pred delopustom je družba na vratih svojega glavnega stana naznana z lepotom, da poviša s prvim novembrom vsem svojim uslužbenecem mezi za deset odstotkov, ki zmanjšuje manj kot \$200 na mesec. Seveda je družba obenem naznana javnosti, da bo prizadetih 3,700 uslužbenecov in da znaša povrašanje na leto \$350,000.

Pometno bi bilo, da bi družba še poleg naznana, koliko milijonov čistega dobička napravi na leto kljub povišanju mezd. Taka objava bi spopolnila silko o družbi, ki se rada javno pobaha, da skrbijo za svoje uslužbine.

Dinamit poka. — Kdo ga je položil?

New York, 27. oktobra. — Neko je podtknal dinamit na 110 ulici in Lenox ave, ki je eksplodiral in vrgel dva stavkokaza nekaj čevljev preč raz njiju sedeža. Seveda so takoj rekli, da so dinamit podtknili štrajkajoči cestnoležniški uslužbenec. Za to trditve ni najmanjšega dokaza.

Dinamit je eksplodiral še le dve minuti po tem, ko je šel mimo natlačen podlalicen cestnoležniški viak, in triinjut minut prej,

preden je bil prti prihodnji vlak. Izvedeni, ki so kasneje ogledali mesto eksplozije, pravijo, da ne bi bilo mnogo škode, če bi eksplodiral dinamit, ko bi šel prek njega vlak, ker je bil njen učinek navzdol.

Dokaza nimajo najmanjšega, da so dinamit položili stavkarji, zato je tudi taka obdobjitev krivčna. Izpoved John Mittelkaufa, razvražljeni ledu, ki pravi, da je viden zjutraj teči od luknje na 110 cest, ki vodi v predor podlalicen cestnoležniški, pet mož, še ni dokaz, da so bili stavkarji, ki so položili dinamit. Če kdo poklada dinamit, menda ne bo tako neuman, da bo saba vzel kar pol tucata prič.

Obstoža je težka, kajti po zakonu izvrši vsakdo veleizdajo, ki podpira bandite. Tako dejanje se kaznjava s smrtno kaznijo. Če ima vojni tajnik res dokaze za svoje trditve, potem je njegova dolžnost, da imenuje krivec in jih spravi na zatočeno klop, neglede na to, koliko milijonov imajo v blagajnah in koliko tisoč delavcev mora garanti zanje. Tega dejstva se menda zavedajo tudi v vojnem departmantu, kajti kaznjava izjava nekega visokega uradnika se glasi, da niso prizadeti Američani, ampak le Mehikani, ki so se zarotili, da uničijo Carranzo.

Voditelji stavke izjavljo, če hoče policeja uvesti preiskavo pri stopnji.

(Dolje na 3. strani, 2. kolona)

Pomorska bitka v angleškem kanalu.

Francozi napadajo trdnjavo Vaux.

ZADNJE VESTI.

London, 28. okt. — Deset nemških torpednih rušilcev se je prikralj v angleški kanal med Folkestone in Boulogne, da napade naše transportne parnice. Naert se je izjavil. Naša flotila je potopila dva sovražna torpedna rušilca, ostale pa pregnala. Naš transportni parnik Queen je bil potopljen. Bil je prazen in mosto se je rešilo. Pogreša se torpedni rušilec Flirt in je najbrž izgubljen; devet mož posadke se je rešilo. Torpedni rušilec Nubian, ki je bil poškodovan od sovražnega torpeda, se je pozneje rad v tem popoldne, je zdrobila naša infanterija s pomočjo artilerije. Ob polu štirih se pričeli Nemci s tretjim napadom, ki je bil najboljši izmed vseh in kateri je prišel iz gozda v Hardhamatu. Sovražni val je pa prišel pod ogrej iz baterij naših strojnih posk, ki je strašno razdevl napadajoče vrste. Štirikrat so se zagnali Nemci in vsakikrat so bili zagnani nazaj v velikem neredu in z ogromnimi izgubami; tisti pa, ki so prišli v naso črto, so bili takoj ujeti. Četrto napad so izvršili Nemci na naše zakope južno od gozda Ctaufleur in tudi tam niso nič pravili. Naša fronta je ostala nedotaknjena. Skupno število nerajenih ujetnikov je do danes naraslo na 5000; k tem moramo pristeti tudi več sto ranjencev, ki so jih poobrale naše ambulante na hrbti. — Na fronti severno od Somme so skušali Nemci napasti naše pozicije v gozdu L'Abbe na južni strani Bouehavesesa, toda namerava se jim ni posrečilo. Artilerija je bila zelo aktivna v okolici Sailly-Saillisela, kakor tudi na južni strani geke v okolici Vermandevillera in Chaulnesa.

London, 28. okt. — Najmanj 11 parnikov in dva ali trije torpedni rušilci ali torpedovci so bili potopljeni od nemških torpedovcev v angleškem kanalu v četrtek zvečer. Nemška flotila se je vrnila v svojo bazu brez izgub.

London, 23. okt. — Parnik Chicago, francoske parobrodne družbe je začel goreti na potu med Bordeauxom in New Yorkom. Obnril se je proti Azorskim otokom in srečno dospel v loko Fajal. Poleg ladijškega moštra, ki je štelo okoli 200 oseb, bilo je na gorenem parniku tudi 265 potnikov, drugač v tretjega razreda.

Spošten položaj.

FRANCIJA: Pariz javlja o nadaljnji vspehib pri Verdunu. Francozi napadajo Vaux od treh strani in od trdnjave jih se še loči samo 500 jardov prostora. Nemci so izvršili pomočne stiri protinapade na trdnjavo Donaumont, toda brez vspeha. Stevilno napadov se namerava se jih ne posrečilo. Artilerija je bila zelo aktivna v okolici Sailly-Saillisela, kakor tudi na južni strani geke v okolici Vermandevillera in Chaulnesa. Kjut slabemu vremenu se se naši letali marljivo giblji in bombardirajo sovražne vostaje. Pogrešamo tri eroplane. — Minicijski minister naznana, da se je pripravila eksplozija v minicijski tovarni v Kentu. To varuva in nekaj materijalne škode in dva delavca sta bila ubita. Deset pa težko poškodovanih.

Berlin, 27. okt. — (Uradno.) Včeraj so Nemci napadli zakop Stiff, toda naša artilerija je poognala s preejšnjimi izgubami. Čez dan je bila sovražna artilerija zelo aktivna južno od Acre, kakor tudi v okolici Loosa in Fontenillesa. Kjut slabemu vremenu se se naši letali marljivo giblji in bombardirajo sovražne vostaje.

Pogrešamo tri eroplane. — Minicijski minister naznana, da se je pripravila eksplozija v minicijski tovarni v Kentu. To varuva in nekaj materijalne škode in dva delavca sta bila ubita. Deset pa težko poškodovanih.

RUMUNIJA: Ofenziva centralnih sil je nekoliko ponehalo. Bukareš poroča, da so Rusi in Rumuni vrgli Avstro-Nemece čez mejo na večjem delu sedmognakove fronte. Uradno poročilo iz Berlinja glasi, da se bili sovražni napadi obzidali sovražnikov v bombardirajočim vremenu.

— Francozi napad pri Verdunu, ki soga izvršili predvčerjajnem v meglenem vremenu, je dovedel Francoze čez razdejane zakope do trdnjave Donaumont. Naša garnizija je zapustila trdnjavo, preden so jo okupirali Francozi. Do zdaj se nam še ni posrečilo, da bi reokupirali izgubljene pozicije.

Naše čete so se umaknile na pravljivane pozicije blizu trdnjave na severni strani in to le na strogo povelje. Vsi nadaljni napadi Francozov na te pozicije, kakor tudi napadi na trdnjavo Vaux, so bili odprtvi.

RUMUNIJA SE ŠE BRANI.

Bukareš 27. okt. — (Uradno.) Zapadno od Tighesha se je včeraj artilerija bitka. Naše čete so vzele goro Kerakara severno od Bicaza. Položaj v dolini Trutus je neizpremenjen. V dolini Uzul je bil sovražnik pogovan proti zapadu do hriba Naseli. V dolini Bitus se nadaljuje bitka onkrat meje. Tam je bil sovražnik vržen nazaj čez mejo na celo črto. Edino med Suleo in Trutusom in v dolini Uzul ima še neznan košček teritorja. Južno od Predila so bili odprtvi vsi sovražni napadi. V okolju Dragoslavja smo ravno tako zdrolili vse sovražne nave, ki so bili zelo močni. V dolini Jui je sovražnik podprt na zapadno stran doline. Tam je bil ranjen general Dragoslav. Povlejmo način, da povejemo naši armadi. Pri Orsovi se je vršil artileriski dvoboj. Iz Dobrudže ni nič novega.

Berlin, 27. okt. — (Uradno.) Operacija Mackensenove armade v Dobrudži napreduje. Rumuni so raztegnili velik most čez Danube. — (Dolje na 3. strani, 1. kolon)

VРЕМЕ.

Chicago in okolica: Lepo vreme v soboto; dež v soboto zvečer ali v nedeljo. Hladnejše v nedelji.

Illinois: Lepo vreme v soboto in za spoznaj porkeje v severni delu. V nedeljo nestanovitno, mogoče dež.

Wisconsin: Oblačeno in nekoli gorkoje v soboto. Dež v soboto zvečer ali v nedeljo. Hladnejše v nedelji.

Temperatura zadnjih 24 ur v Chicago: najvišja 58, najnižja 46 stopinj.

Pariz, 27. okt. — (radio.) Na fronti pri Verdunu so Nemci izvršili štiri separativne protinapade na pozicije, ki smo jih osvojili zadnji torek v Donaumontu. Prva dva napada, ki sta se vršila od poln devetih predpoldne do pol-

noči odreči ljudstvo. Iz Dobrudže ni nič novega. Berlin, 27. okt. — (Uradno.) Operacija Mackensenove armade v Dobrudži napreduje. Rumuni so raztegnili velik most čez Danube. — (Dolje na 3. strani, 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Izdaže dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNIK SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po dogovoru. Kokopial se ne vradijo

Narodnina: Zedinjenje delava (članek Chicago) in Canada \$5 na leto, \$1.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago in Indianapolis \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leto, \$1.125 na tri mesece.

Naslov se vse, kar ima stik s listom: "PROSVETA"

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenia National Benefit Society

Issued daily except Sundays and Holidays

OWNED BY SLOVENO NATIONAL BENEFIT SOCIETY

Advertising rates on agreement

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Teléfono Lawndale 4638.

Zivljenje je drago.

Delo pa poceni!

Draginja, draginja, draginja! Plače, plače, plače!

Morda se dobi kdo, ki že z nevoldi očita samo o draginji in pličah, ampak če je "kdo", potem ta "kdo" ni prizadet. Kdo pa sploh ni prizadet? Miljonarji — polmilijonarji in četrtnmilijonarji — niso! Teh pa ni med delave. "Prosvera" je pa pisana za delave, vsak dan samo za delave, ne pa za milijonarje.

In vsak delavec je prizadet. Draginja je. Življenje je drago. To se pravi, da so draga sredstva, ki so neobhodno potrebna za življenje. Človek, delavec, njegova eksistence, njegova življenska in delovna sila je namreč še zelo poceni. Vsak dan rastejo gene premogu, kruhu, moki, mesu in spletu vsemu, kar je potrebno tudi za najskromnejšo eksistenco delavca. Vsak dan narašča draginja — in zato smo primorani, da pišemo o tem vsak dan. Priznamo, da je to zelo neprijetno tudi; jedna je vsakdanja pesem o draginji. Ali draginja je tukaj in narašča z vsakim dnevom — in mi nisemo krivi. Draginja je danas največje zlo med ameriškim delavstvom, in kako se rešiti tega zla, je najvažnejše vprašanje ameriškega delavca. Vsak delavec brez izjemne je zainteresiran v to vprašanje, kajti vsak mezdni suženj je prizadet.

Težkega položaja, ki ga povzroča nezmožna draginja, ne morejo utajiti niti kapitalistični listi, oziroma tisti angleški dnevni, ki zagotavljajo današnji socialni sistem in roparsko politiko ene ali druge stare stranke. Ne morejo jutri in dan za dnevom pričakovati tudi tisti navzgor leteteče cene živil, katero primerjajo s cenami lanskoga in predlanskoga leta ali s cenami pred desetimi leti. V tem oziru se ne lažej, ker nihče ni tako zabit, da bi pozabil, kako je živel tam ali predlani.

Tako na primer javila "Chicago Tribune", da so se povečali izdatki za prehranitev ene družine v Chicago za 54 in pol odstotka v enem samem letu. To se pravi: da stane polovico več vsake stvar, ki pride na mizo, kakor je stala tam. In zoper iz kapitalističnega šasopisa pozvezamo, da so v splošnem narasi stroški za življenje povprečno za 65 odstotkov v zadnjih dveh letih, povprečno namreč, kajti nekatere reci so se podrazile, da sto in več odstotkov.

Zakaj ne bi tudi delave imeli policijo, milice, mestno vladu, državno vladu in vse sodni aparatu svoji strani? Zakaj?

Dne 7. novembra so volitve. Ta ko važne volitve so samo vsake štiri leta. Volilni glas je tajen. — Delave lahko glasujejo proti draginji in za boljše delovne pogoje, ne da bi jim mogli kapitalistički zabraniti s policijo ali z milico. Lahko jih sicer ogoljujajo za par sto ali par tisoč glasov — kaj se je že in se bo še zgodilo — ampak če je delavska večina le prevlaka, ne morejo pobasati vseh glasov.

Ako ameriški delavci do zadnjega moča volijo 7. novembra socialistični tiket, bodo oni vladali Združene države in vprašanje draginje in dostenje življenske eksistence bo kmalu rešeno!

vico manj kakor je pred dvema letoma, skoč hoče pokriti deficit; če namreč uživa hrano ravno iste kakovosti in koljeno kakor pred dvema letoma, absolutno ne more več izhajati.

Vzemimo drugo številke, ki pa niso naše — noben socialist si jih ni izmisli. Sledete številke izvirajo iz kapitalističnih virov in iz virov raznih reformatorjev, ki se nam ponujajo za žive svetnike. — Kapitalisti sami priznavajo, da potrebuje ameriški delacev s povprečno družino petih glav (oče, mati in trije otroci) najmanj \$800 dolarjev na leto, da se prehrani in ohrani svojo delovno sposobnost. Zaduje pomeni, da delavec vzdrži svojo telesno čiščost, da lahko gara vsak dan v tovarni ali rudniku. Reformatorji pa so po boji "dobrega sreca" in pravijo, da je potreben najmanj letnih \$1200. Ta minimum je bil ustavljen pred dvemi leti in po mnenju kapitalistov in reformatorjev mora veljati še danes!

Ali je to mogoče? — Spričo 65-odstotno podražani hrani? Če računamo najskromnejše izdatke za preživetek delavcev družine, ki obstoji iz petih glav, vidimo, da je potrebnih najmanj \$1300 na leto. — Torej tudi reformatorski minimum \$1200 ne zadostuje več, a kam še le borih \$800! Tudi na podlagi 34-odstotno povečane mezde ima delavec še zmiraj \$500 deficit na leto, ako se hoče hraniti takoj, kaj se je hranil pred dve maletoma.

Štrajki se ponavljajo dan za dnevom. Ali morda štrajkajo delave iz zabave ali menda zato, ker so vsega siti in se jim noče delati? Gornje številke so dokaz, zakaj štrajkajo in zakaj bodo še štrajkali.

Ampak štrajk je riskiran boj. Štrajk je vojna, ki je včasih krvava. Vzgledov je dovolj. Kapitalisti imajo policijo, milico in vrhutega še privatne armade na svojih strani; imajo mestne vlade, državna pravdništva in sodišča. Delave nimajo — nič! V boj morajo s praznimi rokami in riskirajo izgubo dela, izgubo stanovanja in glad, mraz in negot v krogu svojih družin. Težke so posledice izgubljenega štrajka.

Zakaj ne bi tudi delave imeli policijo, milice, mestno vladu, državno vladu in vse sodni aparatu svoji strani? Zakaj?

Dne 7. novembra so volitve. Ta ko važne volitve so samo vsake štiri leta. Volilni glas je tajen. — Delave lahko glasujejo proti draginji in za boljše delovne pogoje, ne da bi jim mogli kapitalistički zabraniti s policijo ali z milico. Lahko jih sicer ogoljujajo za par sto ali par tisoč glasov — kaj se je že in se bo še zgodilo — ampak če je delavska večina le prevlaka, ne morejo pobasati vseh glasov.

Ako ameriški delavci do zadnjega moča volijo 7. novembra socialistični tiket, bodo oni vladali Združene države in vprašanje draginje in dostenje življenske eksistence bo kmalu rešeno!

DOPISI.

Big Four, Colo.

Namenil sem se malo opisati tukajšnje razmere. Delamo vsak dan, plača pa je le majhna vpravo, današnje draginje, poleg tega nam pa še kradje na vse mogoče načine, da si horim premogar res ne more prihraniti centa. Kompanije dobro vedo, da se jim bo delavec, ki ima par centov na strani, prej postavil po robu, kot oni, ki je popolnoma suh, ker tak je priproran delati za vsako plačo in v vseh razmerah, samo da živi. Zato nas kompanije pritisajo ob tla, kar je v njih močeh. En čas seveda to potrimo, ko je pa le preveč, se pa ustavimo.

Da bi kdo hodil sem za delom, ne svetujem, ker se isto težko dobri.

Sporočiti mi je nadalje žalostno vest, da je umrla tukaj rojakinja Antonija Miholič. Zapusča žaljučega soproga, troje nedoslih otrok, pa dva brata in dve sestri, katerih ena se nahaja na Carpenter Creek, Mont., druga pa nekje v Wisconsinu. V starosti domovini zpusča mater in eno hčerko. Domu je bila iz Loškega Potoka na Kranjskem in je prišla za svojim možem v Ameriko pred šestimi leti. Umrla je na porodu, starja je bila še 29 let. Ker je njen soprog dober član tukajšnjega društva S. N. P. J., štev. 132, spremnil je omenjeno društvo nujnico k pogrebu z lastavo ter ji ob enem položil krasen venec na grob. Pogreb je bil lep, ob enem pa tudi žalosten, ker to je bila ločitev skrbne matere in gospodine od svoje družine.

Kdor se ni pri nobenem društvu, naj ne odlasa pristopiti k tukemu društva S. N. P. J., ker kot vidite, nesreča zgadne človeka dostikrat popolnoma nenadoma.

Pozdrav članom S. N. P. J. in

čitalcem Prosvere!

Big Four, Colo.

Načrti so se malo opisati tu-

kajšnje razmere. Delamo vsak

dan, plača pa je le majhna vpravo,

današnje draginje, poleg tega

nam pa še kradje na vse mogoče

načine, da si horim premogar res

ne more prihraniti centa. Kompa-

nije dobro vedo, da se jim bo de-

lavec, ki ima par centov na strani,

prej postavil po robu, kot oni, ki

je popolnoma suh, ker tak je pri-

proran delati za vsako plačo in v

vseh razmerah, samo da živi. Zato

nas kompanije pritisajo ob tla, kar je v njih močeh. En čas seveda to potrimo, ko je pa le preveč, se pa ustavimo.

Kdor se ni pri nobenem društvu,

naj ne odlasa pristopiti k tukemu

društvu S. N. P. J., ker kot

vidite, nesreča zgadne človeka

dostikrat popolnoma nenadoma.

Pozdrav članom S. N. P. J. in

čitalcem Prosvere!

Big Four, Colo.

Načrti so se malo opisati tu-

kajšnje razmere. Delamo vsak

dan, plača pa je le majhna vpravo,

današnje draginje, poleg tega

nam pa še kradje na vse mogoče

načine, da si horim premogar res

ne more prihraniti centa. Kompa-

nije dobro vedo, da se jim bo de-

lavec, ki ima par centov na strani,

prej postavil po robu, kot oni, ki

je popolnoma suh, ker tak je pri-

proran delati za vsako plačo in v

vseh razmerah, samo da živi. Zato

nas kompanije pritisajo ob tla, kar je v njih močeh. En čas seveda to potrimo, ko je pa le preveč, se pa ustavimo.

Kdor se ni pri nobenem društvu,

naj ne odlasa pristopiti k tukemu

društvu S. N. P. J., ker kot

vidite, nesreča zgadne človeka

dostikrat popolnoma nenadoma.

Pozdrav članom S. N. P. J. in

čitalcem Prosvere!

Big Four, Colo.

Načrti so se malo opisati tu-

kajšnje razmere. Delamo vsak

dan, plača pa je le majhna vpravo,

današnje draginje, poleg tega

nam pa še kradje na vse mogoče

načine, da si horim premogar res

ne more prihraniti centa. Kompa-

nije dobro vedo, da se jim bo de-

lavec, ki ima par centov na strani,

prej postavil po robu, kot oni, ki

je popolnoma suh, ker tak je pri-

proran delati za vsako plačo in v

vseh razmerah, samo da živi. Zato

nas kompanije pritisajo ob tla, kar je v njih močeh. En čas seveda to potrimo, ko je pa le preveč, se pa ustavimo.

Kdor se ni pri nobenem društvu,

naj ne odlasa pristopiti k tukemu

društvu S. N. P. J., ker kot

vidite, nesreča zgadne človeka

dostikrat popolnoma nenadoma.

Pozdrav članom S. N. P. J. in

čitalcem Prosvere!

Big Four, Colo.

Načrti so se malo opisati tu-

kajšnje razmere. Delamo vsak

črnska vojna in ve-
ni iz inozemstva.

(Nadaljevanje in prve strani)

pri Črnovodi. To dokazuje, da so cene Rumunec svoj. Nasí letaleci so z vspomnem žiridali želesni postajo v zgodnjem času od Črnovode. Zadnji fronti so bavar. te premagale sovražnika v Trosu in južno od Paro. Naše prodiranje ob cesta- si vodila v Sinojo in Kam- si napreduje.

Amsterdam, 27. okt.—(Uradno.) Se- si na kampolnega je bil odbit. Ški protinapad. Naše čete napredujejo južno od Predil. V gorah Bercev bavarske čete sovražne po- v dolini Uzul in okrog so odbile Rumunce na več.

Amsterdam, 27. okt.—(Uradno.) Na Črnsa morja je mirno. Ški fronti v Dobrudži se so skupaj proti Tulcehi, Bra- Hirsovi. Naše prodiranje se njuje. V sredo smo njeni 771 in 15 častnikov in vplenili 15 mil. pušk. Iz južne fronte ob v ni nje novega.

Amsterdam, 27. okt.—(Uradno.) Na- Ški čete, ki operirajo na meji Moldavije, so okupi- sedmognaško vas Balan in Piatrakul. Rumunci so vili več milij daleč na Sedmo-

ščin, 27. okt.—(Uradno.) Iz presta poročajo, da je Mack- u ustavlje svoje prodiranje v Ški. Rumunci so prepreči- Ški če reko s tem, da so raz- z dianuitom veliki most čez Ški, ki je stal osem milijonov. Rumunski inženirji so vili za \$10.000 dinamita in noma razrušili most, ki se je Ški v razvalinah na dnu Do-

BO VREME V MACEDO- NLI.

čez Pariz, 27. okt.—(U- Slabo vreme ovira ope- na macedonski fronti. Ška kavalerija je okupira- Ški pri Svedli v Albaniji.

27. okt.—(Uradno.) Na- Ški fronti ni izprememb.

27. okt.—(Uradno.) Blis- Ški ob Černi in severno od Ški je bilo ustavljenje prodi- Ški.

SLJANSKA KANONADA JE PONEHALA.

27. okt.—(Uradno.) Vče- Ški italijanska artilerija zopet Ški naše pozicije v Vi- Ški dolini in na kraški plan- Ški popoldne je sovražni o- Ški pogonjal. Infante- Ški napadov ni bilo, le tupa- Ški se pokazali poizvedujo- Ški, katere smo pognali na-

ZIVA IN PROTIOFENZI- VA V RUSIJI.

27. okt.—(Uradno.) Ški jezeru Madizeer so Ru- Ški plin in se pripravili za Ški pozicije južnoiztočno od Ški, ki se je pa izjavil Ški izgubili za nje. V Ški Zabidi-Zaviči, na zapad- Ški, so se zagnali Ški ruski bataljoni brez Ški artillerijske preparacije. Na- Ški so takoj naredili zastor Ški, ki je ustavil ruske valove. Ški sovražni napadi med Ški Ristroe in gorami Kle- Ški.

27. okt.—(Uradno.) Ški pričeli z ofenzivo v Ški proti Zolotarevu, ali Ški so jih kmalu ustavili. Ški Karpath je naš ogenj Ški sorrežne napade severoz- Ški Kapulskoga pogorja. Ški so naše čete v vročem Ški naporedje Pejbar na sever- Ški Hanadama in poleg mu- Ški potnikov so vzele dva topo-

BOJI V MACEDONIJI.

27. okt.—Vojni urad Ški zadajo nedeljo pon- Ški čete izmenadile Ški Ški lastnik parnikov in ladji, je Ški podpisal tukaj pogodbo za grad- Ški parnikov, ki bodoča odrinila Ški po 8,000 ton vode. Vsak parnik bo Ški več kot \$1,000,000. Kapitan Ški pravi, da nemške potajilice hi-

PORUGALCI ZMAGUJEJO V AFRIKI.

Lisabona, 27. okt.—General Gill ki povejuje portugalskim četam v izredni Afriki, poroča, da je imel bitko z nemškimi četami v Nakateli 21. t. m. in po vročem boju so Nemci posegli. Portugaleci so vplenili veliko zalogo or- Ški na streliču, ki so ga ostavili Nemei. Čete generala Gilla so bile oddaljene eno milijo od New- Ški 22. t. m.

VIKTOR ADLER ARETIŠAN.

Amsterdam, 27. okt.—Vest iz Dunaja se glasi, da so oblasti arte- Ški riale Viktorja Adlera, očeta Frie- Ški Adlera, kateri je ustrelili mini- Ški strškega predsednika grofa Stue- Ški. Vzrok aretačije ni znan, toda vsekakor se domneva, da je v zvezi z attentatom.

GRŠKA ZOPRT "NA POTU" V VOJNO.

Atene čez London, 27. okt.—Kralj Konstantin in zastopniki entente so imeli včeraj konferenco, na kateri so se sporazumi gledate program, kar se tiče Grške. K sporazumu je tudi primogla konferenca angleških in franskih političnih voditeljev, ki se je vrnila v Boulogne zadaj petek. Na podlagi sporazuma se je za- vezala kraljeva vlada, da bo ugo- Ški vsem zahtevam podpadmiralo Fourneta, vzdrževala red in mir v Atenah in v Pireju in da ne bo nasprotovala rekrutiranju prostovoljev a z Venizelosovo militari- Škično gibanje, ki se bo imenovalo "protibolgarsko" namesto "na- Ški roba." Ški

Zavezniki so pa obljubili, da bodo spoštovali grške svoboščine, ki jih daje Grkom njihova ustava. NORVEŽKO.

Amsterdam, 27. okt.—Ne- Ški vlaža je obvestila holandske tvrdke, ki se pečajo s popravljanjem norvežkih ladij, da ne smejajo rabiti nemškega železa. V slu- Škičaju, da se ne pokore temu ukazu, Ški Nemčija ustavila izvoz železa in drugih potrebščin na Ho- Ški landsko.

Ameriške vesti.

(Nadaljevanje in prve strani)

Farnham, Que., 27. oktobra.

V bolnišnici sv. Elizabete je včeraj nastal ogenj, ki je kmalu celo poslopje zavil v plamen. Iz tre- Ški tega nadstropja je poškakalo 25 otrok, ker ni bilo zanje drugega izhoda. Otroci so dobili razne po- Ški škode in širje so tako težko ranjeni, da ni zanje rešitve. V po- Ški stopiju je ostalo sedem in dvajset oseb, ki je zanje postal grob.

Ko so opazili ogenj, je že leglo 350 oseb k počitku. Škode je \$135,000.

Chicago, Ill., 27. oktobra.

Maurice Bernstein, krojač na 1233 S. Keeler ulici, spada med ljudi, ki zabeležijo vsak cent, ki

ga izdajo za hrano. Bernstein pravi na podlagi svojih zapiskov, da je izdal za hrano v tednu, ki je končal z 21. okt. 1916, za prehranitev svoje družine \$19,45, ki se stoji iz njega, njegove žene in osem otrok. Pred enim letom je v ravno istem tednu izdal za hrano le \$12,68. Po zapiskih Bernsteina so se živiljenje potrebščine v enem letu podražile za 54½ odstotkov, kljub temu pa kratkoveči v Washingtonu izjavljajo, da ne vidijo potrebe, da se pre- Ški pove izvajati živiljenje potreb- Ški ščine v Evropi.

St. Louis, Mo., 27. oktobra.

Serif Weaver iz okraja Randolph je odvedel Thomas Metzlerja v Chester, Ill., ki je obdožen, da je

5. maja 1910 umoril George Douglass, njegovo ženo in njegove tri stroke blizu Coulterville, Ill.

Pred izbruhom ognja je Douglas dvingil večjo vsto na ban- Ški. Državni pravnik je imenil, da je bil izvršen roparski umor, in da se prikrije zločin, je bila za- Ški paljena hiša.

Seattle, Wash., 27. oktobra.

Kapitan Louis Haunewig, norveški lastnik parnikov in ladji, je podpisal tukaj pogodbo za grad- Ški parnikov, ki bodoča odrinila

po 8,000 ton vode. Vsak parnik bo Ški več kot \$1,000,000. Kapitan Ški pravi, da nemške potajilice hi-

trejše pogrezojo norveške ladje, kot jih nadomestite z novimi ladji. Nove ladje in parnike grade v vseh ladjedelnicah.

Delphi, Ind., 27. oktobra.—Dečki na lovu ob reki Wahash so našli mrtvega, katerega telo je bilo že tako močno razkrojeno, da ga je nemogoče spoznati. Nemočje je bilo tudi dočnati, kaj je povzročilo njegovo smrt. Mrtvec je oblečen v modro volneno oblike in je po sodbi zdravnikov star okoli 65 let.

Indianapolis, Ind., 27. oktobra.— 39letni zamorec Robert White je priznal, da je vbil 35letno zamorico mrs. Lulu Miller.

Dejal je, ko je prišel domov, je našel zamorko v družbi helopoltne žene, ko sta pili. To ga je tako ujezilo, da je pograbil palico za izstevanje preproga in je zamorico udaril prek glave. Millerjeva je živila bočna od svojega mo- Ški.

Pottsville, Pa., 27. oktobra.—V rudniku Lytle se je dogodila druga eksplozija, ki je težko po- Škišovala pet rudarjev, trije so podobili lahke opekline.

Moberly, Mo., 27. oktobra.—Javni administrator je iskal v hiši Johanne Radell poslednjo vido, ki se je v pondeljek, zadeta od kapi, zgrudila mrtva na tla. Pri tem je naletel v blazinici za šivanke in bucke \$2,500, pod prodajalno števico je pa našel v maši železni skrinjici \$7,500, ki je bil začinita v navadne eunje. Pred desetimi leti je umrl njen soprog. Od tega časa je vodila sama trgovino.

New York, 27. oktobra.—Sodnik Bartlett je ponovno obosidlil Charles F. Stielowa, da umrje na električnem stolu v tednu, ki pričenja z 11. decembrom. Z obosidbo je najbrž zaključeno zadnje poglavje boja, da se resi Stielowa smrti v električnem stolu.

Rešiti so hoteli Stielowa smerti v morščku, ker izjavlja tisti, ki ga pozna, da ima pamet sedemletnega otroka. Governer Whitman ga ni hotel pomilosti, pričivno sodišče mu je pa odbilo prošnjo za ponovno obravnavo. Dvoumijo je, če je sploh še katero sredstvo na razpolago, da se resi električnega stola.

Iz delavskega sveta.

(Nadaljevanje in prve strani)

kanski postavi za obvezna raz- Ški sodišča. V tej kratki dobi se je zakon izkazal, da je škodljiv delavščinski interesom. V zmislu na- Ški mora delavstvo trideset dni pred stavko obvestiti pristojno oblast, da boče proglašiti stavko. Na- Ški same lahko klateže, stavkokazi in izvrši lahko vse priprave, ki so potrebne, da delave izgube stavko.

Detectiv je povzročil rabuko. Philadelphia, Pa., 27. oktobra.—Dva zamejca, ki sta zjihova rabuko med strajkarji, stavkokazi in klateži, so sklenili, da zahteve izročite odboru, obstoječemu iz osmih štavkov, ki bo v sredo konferval z distriktnim odborom, mejetm časom se rudarji vrnejo na delo. Če distriktni odbor v treh tednih ne bo odgovoril, da družbe, se sklice izredna distriktna seja.

Odborniki organizacije pričavajo, da se rudarji vrnejo na delo.

Detectiv je povzročil rabuko. Philadelphia, Pa., 27. oktobra.—Dva zamejca, ki sta zjihova rabuko med strajkarji, stavkokazi in klateži, so sklenili, da zahteve izročite odboru, obstoječemu iz osmih štavkov, ki bo v sredo konferval z distriktnim odborom, mejetm časom se rudarji vrnejo na delo. Če distriktni odbor v treh tednih ne bo odgovoril, da družbe, se sklice izredna distriktna seja.

Detektiv je povzročil rabuko. Philadelphia, Pa., 27. oktobra.—Dva zamejca, ki sta zjihova rabuko med strajkarji, stavkokazi in klateži, so sklenili, da zahteve izročite odboru, obstoječemu iz osmih štavkov, ki bo v sredo konferval z distriktnim odborom, mejetm časom se rudarji vrnejo na delo. Če distriktni odbor v treh tednih ne bo odgovoril, da družbe, se sklice izredna distriktna seja.

Detektiv je povzročil rabuko. Philadelphia, Pa., 27. oktobra.—Dva zamejca, ki sta zjihova rabuko med strajkarji, stavkokazi in klateži, so sklenili, da zahteve izročite odboru, obstoječemu iz osmih štavkov, ki bo v sredo konferval z distriktnim odborom, mejetm časom se rudarji vrnejo na delo. Če distriktni odbor v treh tednih ne bo odgovoril, da družbe, se sklice izredna distriktna seja.

Detektiv je povzročil rabuko. Philadelphia, Pa., 27. oktobra.—Dva zamejca, ki sta zjihova rabuko med strajkarji, stavkokazi in klateži, so sklenili, da zahteve izročite odboru, obstoječemu iz osmih štavkov, ki bo v sredo konferval z distriktnim odborom, mejetm časom se rudarji vrnejo na delo. Če distriktni odbor v treh tednih ne bo odgovoril, da družbe, se sklice izredna distriktna seja.

Detektiv je povzročil rabuko. Philadelphia, Pa., 27. oktobra.—Dva zamejca, ki sta zjihova rabuko med strajkarji, stavkokazi in klateži, so sklenili, da zahteve izročite odboru, obstoječemu iz osmih štavkov, ki bo v sredo konferval z distriktnim odborom, mejetm časom se rudarji vrnejo na delo. Če distriktni odbor v treh tednih ne bo odgovoril, da družbe, se sklice izredna distriktna seja.

Detektiv je povzročil rabuko. Philadelphia, Pa., 27. oktobra.—Dva zamejca, ki sta zjihova rabuko med strajkarji, stavkokazi in klateži, so sklenili, da zahteve izročite odboru, obstoječemu iz osmih štavkov, ki bo v sredo konferval z distriktnim odborom, mejetm časom se rudarji vrnejo na delo. Če distriktni odbor v treh tednih ne bo odgovoril, da družbe, se sklice izredna distriktna seja.

Detektiv je povzročil rabuko. Philadelphia, Pa., 27. oktobra.—Dva zamejca, ki sta zjihova rabuko med strajkarji, stavkokazi in klateži, so sklenili, da zahteve izročite odboru, obstoječemu iz osmih štavkov, ki bo v sredo konferval z distriktnim odborom, mejetm časom se rudarji vrnejo na delo. Če distriktni odbor v treh tednih ne bo odgovoril, da družbe, se sklice izredna distriktna seja.

Detektiv je povzročil rabuko. Philadelphia, Pa., 27. oktobra.—Dva zamejca, ki sta zjihova rabuko med strajkarji, stavkokazi in klateži, so sklenili, da zahteve izročite odboru, obstoječemu iz osmih štavkov, ki bo v sredo konferval z distriktnim odborom, mejetm časom se rudarji vrnejo na delo. Če distriktni odbor v treh tednih ne bo odgovoril, da družbe, se sklice izredna distriktna seja.

Detektiv je povzročil rabuko. Philadelphia, Pa., 27. oktobra.—Dva zamejca, ki sta zjihova rabuko med strajkarji, stavkokazi in klateži, so sklenili, da zahteve izročite odboru, obstoječemu iz osmih štavkov, ki bo v sredo konferval z distriktnim odborom, mejetm časom se rudarji vrnejo na delo. Če distriktni odbor v treh tednih ne bo odgovoril, da družbe, se sklice izredna distriktna seja.

Detektiv je povzročil rabuko. Philadelphia, Pa., 27. oktobra.—Dva zamejca, ki sta zjihova rabuko med strajkarji, stavkokazi in klateži, so sklenili, da zahteve izročite odboru, obstoječemu iz osmih štavkov, ki bo v sredo konferval z distriktnim odborom, mejetm časom se rudarji vrnejo na delo. Če distriktni odbor v treh tednih ne bo odgovoril, da družbe, se sklice izredna distriktna seja.

Detektiv je povzročil rabuko. Philadelphia, Pa., 27. oktobra.—Dva zamejca, ki sta zjihova rabuko med strajkarji, stavkokazi in klateži, so sklenili, da zahteve izročite odboru, obstoječemu iz osmih štavkov, ki bo v sredo konferval z distriktnim odborom, mejetm časom se rudarji vrnejo na delo. Če distriktni odbor v treh tednih ne bo odgovoril, da družbe, se sklice izredna distriktna seja.

Detektiv je povzročil rabuko

JOŽE AMBROŽIČ:

PREKRŠEVALEC.

Zgodovinski roman.

(Nadaljevanje)

Solnce se je žeagnilo k zatonu, ko se je ona spomnila, da mora oditi.

"Rado ne sme vedeti, da se ljubiva in nihče drugi. Kaj bi rekel moj oče, vajda?"

(Vajdo ali vojvodo je imela vsaka uskočka vas. Ta je bil razsodnik v razprtijah in neomejen gospodar družinskega življenja v vasi. Vsi ti vajde ali vojvože so bili pa podložni od države nastavljenemu stotniku. V času, ko se godi naša povest, je bil tak stotnik Puechler, najemnik Mehovskega gradu ob vznosnjem Gorjancev. Poveljniček vso Vojaško krajino na vzhodu je pa bil Ivan Kecjanar.)

Vse to je premisilita Milena v trenotku in njen obraz je bil resen. Poljubila sta se še enkrat in ona je odhitela po rebri v vas. Aleš je gledal nekaj časa za njo, nato se pa ves srečen vrnil v grad.

Zvečer je zopet poslušal Radove pesni, in ko se je storila tema, sta si stiskala z Mileno roki.

Se parkrat potem sta se sešla, nato se je pa nekega večera začelo kričanje v vasi. Rogovi so tulili in med mukanjem živine so se mešali kljci žensk in otročajev. Uskoki so se vrnili iz vojnega pohoda, na katerem so premagali Turke in jih oplenili.

Aleš se je moral vrniti k svojemu gospodu. Ko je odhajal, je počasi stopal njegov konj skozi vas. Živine ni bilo več v bližini in v senci, ki jo je dajala stena vasi, se sedeli možje in se pogovarjali menda o zadnjem vojnem pohodu. K Aleševemu konju je skočil Rado in vprašal: "Ali spustimo most?"

"Le," je odgovoril Aleš in njegove oči so iskale po vaškem dvorišču znanega obraza. Spustili so most in Rado je prijal konja za uzdo. Žival se je bila dobro spočila v hlevu in zato je nemirno plesala pod jezdecem.

"Zalošten odhajaš, brat," je dejal Rado pri slovesu, ko je videl njegov zamišljen obraz.

Aleš se je prisiljeno nasmehnil in jezdil počasi ob jarku, gledajoč proti hišam. Gledal pa je zastonj in da zadruži srčno bolečino, je porimil ostreto konju v trebuh. Žival je zahrišala z nosnicami in se postavila na zadnji nogi. V drugem je že dirjal konj, da je zemlja letela iz pod kopit.

V stolpu, na voglu vasi je pa stala Milena in opozovala njega, ki ji je bil vse na spletu. Videla je, kako težko se poslavljata, in ni se mu upala pokazati. Giorje ji, ako bi kdo videl! In ko je zdrial, je gledala za njim. Čimdalje bolj je izginjal na ravni, in ročaj njegovem meču se je svetlikal v solnecu, dokler ni naposled popolnoma izginil tudi blesk. Milena se je pa naslonila na limo in solze prve ljubezni so ji tekle po licu — — —

Na tnuju Rokove koče je sedel Tomaž in cepil trske. Počasi-in enakomerno se je dvigala široka sekira, nasajena na kratkem ročaju in zopet pada ob polenu navzdol. Dolge trske, katere so rabili po noči za luč je skladal lepo poleg sebe, kratke pa metal ka na kup med drva.

Položil je sekiro na kojeno in naslonil polemo k sebi, da se odpočije. Tomaž se je zamislil in preteklost mu je začela stopati pred oči.

"Dolg čas mi postaja tukaj in najraje bi žel kam v mesto, kjer bi bil zopet deležen mestnih pravic," je rekel sam pri sebi in začel zopet cepiti trske.

(Meščani so imeli veliko več svobodščin kot kmetje. Pri vsaki kupčiji so imeli prednost. Kmet je dobil to, česar ni hotel meščan. Vrhutega jina ni bilo treba delati tlake in dajati dešte in itd.)

Ko je tako premisljeval, je stopil nepričakovano pred njega predikant. Oči so se mu razstire, roka je prenehalo dvigati sekiro iz ust je komaj spravil dve besedi: "Gospod Špiridion!"

"Ne bojte se, oče, jaz sem samo v drugem perju," je odgovoril prijazno predikant in mu povučil roko.

Tomaž ni vedel, ali bi jo prijal ali ne. Končno se je nahalko dotaknil njegove roke, katero je pa takoj izpustil. Hotel je nekaj reči, ali pogolnui je besedo in moč.

"Ali ste res jezni name?" je začel zopet predikant. "Saj vas nisem jaz izgnal iz koče. Ako bi bili počakali, bi bi skupaj."

"Je dobro," je odvrnil Tomaž. Prosim vas, gospod, mostite meni in mojo hecer pri miru! Misli sem zapustiti ta kraj, sedaj pa vidim, da moram oditi, da bom imel nar pred duhovniki.

Predikant se je zasmilil moč. Položil mu je roko na ramo in dejal:

"Mu boste imeli pred menoi — oče, takoj greste nazaj v mesto in v svoje staro koče in samostanu, nihce vas ne bo nadlegoval."

"Ali je res?" je vzkliknil Tomaž in v očih mu je zastopalo upanje. "Kaj pa, če bi me zapeli, ker je moj sin vas."

"Ne bojte se!" Sedaj mi privoščijo, kaj tega, ker sem skelek kuto.

"Moj oče je živel in umrl tam in moja želja je tudi bila, da bi tam zatusil oči. Nisem pa manj, da bi moj sin delal v samostanu celo življe. In zgodilo se je drugače."

Predikant je premisljeval nekaj časa in njen obraz se je zjasnil. Pogledal si je lase z ročico nadaljeval: "Kupim vam hišo v mestu in dovolj polja značaj mestnega obzidja. Lahko bo tudi zopet meščan in ker boste v svoji koči, ki ne boste treba haditi na tlako."

Tomažu je similo veselje iz oči. Zadet je bil v siste tih želje, ki jih je že dolgo gojil v srebi.

Predikant je ospazi izpremembo na njegovem obrazu in to mu je dalo več poguma.

"Seveda pod pogojem, ako mi daste Marjanico za ženo."

Tomažu se je zaračil obraz in odmajal je z glavo.

"Tega ne bo nikoli, gospod!" "Ali ste že kdaj videli da je oče prodajal otroke za hiše?"

"Saj ni treba prodajati! Recimo, da me Marjanica ljubi, pa me ne more vzeti, ker se vas boji!"

"Vas da ima rada?" je dejal zategnjeno Tomaž in pogledal predikanta, kakor da bo dvomil je li pri zdravi pameti. "Ako bi bilo to res, tedaj, ne bi branil — ampak tudi to ni mogoče. Kje se pa boste poročila, ker sta vsak druge vere?"

Nadaljni pogovor je pretrgal Aleš, ki je prijezdil v diru pred kočo. Ko je zvedel od Roka, kje je oče, je stopil za hišo, da mu pove, kdo je na gradu za predikanta. Ostreljal pa je, ko je zaledal predikanta z očetom.

Tomažu ni bilo po volji, da je prišel Aleš, še manj pa je bilo pogodu Antonu, predikantu, ki je imel že vso snubitev lepo napeljano, pa je sedaj vse pokvarjeno.

"Poznaš tega gospoda, Aleš?" ga je vprašal oče, hoteč prineseti nekako soglasje med nju.

"Poznam," je zamrmral nejedvajno sin.

"Sva se že videla v gradu," je dodal živo Anton.

Aleš se je obrnil in odšel v kočo.

"Moram iti za njim, ker ga nisem videl, že dolgo," je dejal stari in odšel za Alešom.

Predikant Anton je stal še nekaj časa na mahu, nato je tudi on krenil proti gradu.

V koči so pa padli Rokovi čevlji iz rok, ko mu je Tomaž povedal, da je bivši predstojnik samostana sedaj predikant na gradu. Pogledal je Marjanico in sumljivo zakašjal.

"Kaj pravil temu?" je vprašal Tomaž.

"Jaz — drugega nič, kakor da mora imeti tako rad tvojo hecer, če je iz samostana pobegnil radi nje..."

Popoldne, ko sta bila sama z Marjanico v izbi, jo je vprašal Rok napol v šali:

"Marjanica, deni roko na sreči in povej, ali res ljubiš Antona, predikanta?"

Dekle ni bilo pripravljeno na tako vprašanje in kriji je je huščila v obraz. Mislila je, da jo je kdo videl z njim in povedal Roku.

"Da — ljubim ga zelo!" je vzdihnila in si zakrila obraz. "Pa kaj pomaga, ko ne bodeva nikoli skupaj?"

Solze so ji udrle iz oči.

Vse je Rok lahko prenesel samo solz ne. Mirno, kakor da bi ustnje rezal, je lahko zakljal človeka — ali solz, tega ni mogel videti, kakor ne more pes slišati godbe.

"No, no, saj ti nisem rekel jokati! Tiho bodi, tiho!" jo je miril: "Ako se imata rada, bodo jaz gledal, da prideta skupaj, seveda jutri še ne. Tomaž ne bo dopustil tega, tako kmalu, Aleš pa nima pri tem nič govoriti, ker se menda, on sam ženi. Nekam zamišljen je in prstan sem videl na njegovih roki. Samo glej, da ne bo ponoci, lazil krog koče. Že več zakaj!"

"Bil je že tu ponoci in slišal vse, kar se govoriti na vasih shodih."

"Kdaj je bil?" je vprašal Rok prestrašeno.

"Se predno je naročil čevlje pri vasi. Rekel je, da se vam ni treba batiti," je pravila Marjanica pomerjivo in si otrla solze.

Rok se je zamislil in eč dolgo časa je rekel počasi: "Kadar zopet pride, deci mu, da hočete govoriti z njim."

"Ne bom — vi bi ga umorili!" je zakrigalo deklel in obraz ji je prebledel.

"Nič žalega mu ne bom storili, ako obljubi, da bo tihom, Še pomagal mu bom, da dobi tebe. Kakor hitro pa postane nevaren naši veri, tedaj ne ubeki smrti, čeprav takoj zapusti Višnjegorski grad."

"Anton bo molčal, jaz vem!" je zatrjevala Marjanica in prvič je občutila pred Rokom nekak strah.

Ponači, ko jevse vasi spalo, je prišel počitoma kakor duh k oknu predikant Anton in nahalkno zaklical njeno ime. In malo okence se je odprlo. Gavorila sta mnogo in deklica mu je med jokom pripovedovala, da ga je nevede izdala in kaj je rekel Rok.

On jo je pa tolazil, in ko se je umirila, je začel razkladati glavne točke vseh ver, kakor da bi govoril s kakšnim bogoslovjem. Ona ga je poslušala, toda razumela ga ni dosti. V njeni glavi se je vrtela le ena misel, da je Anton — v nevarnosti.

"Prdeš li jutri k Roku?" ga je vprašala končno.

"Pridem, zakaj ne. Človek s čisto vestjo lahko gre kamor hoče."

Ko se je začelo svitati na obzorju, in so prepelice začele se oglašati, se je poslojil on pri oknu in odšel domov.

Par korakov proč v travu je pa ležal Rok in slišal vsako besedico.

Drugi dan je prišel k Roku predikant. Gavorila sta na samem, in ko je po eni uri odšel, je dejal Rok Marjanici: "Pošten človek je, le to je škoda, da ni prekrševalec!"

Dekletu se je zjasnil obraz. Njen ljubček je bil rečen!

Sedaj moram gledati, da se čimprej vzameta, pa naj se Tomaž še tako ustavlja, ker drugače mi bo vse vrt pohodil.

Marjanica je malec zarudela in odšla iz sobe, kakor da ni razumela pripombe o vrtu.

Ko je zvečer prišel Aleš, ga je Rok odvedel za hlev in mu tam zabičil, da mora biti dober s predikantom Antonom. Ko se je slednji občital, mu je začel Rok dokazovati, da gre vse to za interese vere.

Dekletu se je zjasnil obraz. Njen ljubček je bil rečen!

Sedaj moram gledati, da se čimprej vzameta, pa naj se Tomaž še tako ustavlja, ker drugače mi bo vse vrt pohodil.

Predikant je premisljeval nekaj časa in njen obraz se je zjasnil. Pogledal si je lase z ročico nadaljeval: "Kupim vam hišo v mestu in dovolj polja značaj mestnega obzidja. Lahko bo tudi zopet meščan in ker boste v svoji koči, ki ne boste treba haditi na tlako."

Tomažu je similo veselje iz oči. Zadet je bil v siste tih želje, ki jih je že dolgo gojil v srebi.

Predikant je ospazi izpremembo na njegovem obrazu in to mu je dalo več poguma.

Norec.

Spišal Milan Pugelj.

(Nadaljevanje).

Skrival sem se že njim po gozdu, in ko je prišla noč, sem skelek vso svojo obleko in ga zavil vanjo, da bi ga tako skril ljudem in ga prinesel varno pod domačo strehu. Vtaknjenega v škorenj, zavitega v celo kopu suknja, sem nesel mag sredi noči proti domu, pa je že žarel pred mano skočil celo kakor baklja. V podstrešju sem ga skril v zapuščeno miznico, obložil z zaboji in opeko, ki je ležala naokoli. Mene so odpeljali, ali niso vedeli, da peljejo skrivenost z menoj. Zanj, za solnčni žarek, ne ve nihče!"

"Kaj hočeš?" — je vprašal, se pred naslednjo besedo skoro prestralil, a jo po odmoru vendar izgovoril: "Z žarkom?"

"S polnočnim žarkom?" — se je ponosno razveselil Rude in žavahnal razlagal in kazal: "Vzavhamen ga v desnicu, zaviti in v senci, ki ga vidijo razen mena, ostromi od silne njegove svetlobe. Stopim k očetu, nastavim ga na prsi — in urtev se zgrudi: stopim k mačehi Katarini, položim ga med grudi — zvrne se vznak in vzdihne poslednji žark." —

"Prijatelj se je poslavil. Rude je skočil v zavhamen obraz, kakor bi stopal enakomerno preko gozdnih grud in črnih renin, mu je silil na obraz in na jezik grohotanje. Tam je zasvetil žametnočelen holč in zgoraj nad smrečjimi vrhovi in širi od nedogleda do nedogleda. Veliko veselje ga je napoljen in ko je stopal enakomerno preko gozdnih grud in črnih renin, mu je silil na obraz in na jezik grohotanje. Tam je stopal enakomerno preko gozdnih grud in črnih renin, mu je silil na obraz in na jezik grohotanje. Tam je zasvetil žametnočelen holč in zgoraj nad smrečjimi vrhovi in širi od nedogleda do nedogleda. Veliko veselje ga je napoljen in ko je stopal enakomerno preko gozdnih grud in črnih renin, mu je silil na obraz in na jezik grohotanje. Tam je stopal enakomerno preko gozdnih grud in črnih renin, mu je silil na obraz in na jezik grohotanje. Tam je zasvetil žametnočelen holč in zgoraj nad smrečjimi vrhovi in širi od nedogleda do nedogleda. Veliko veselje ga je napoljen in ko je stopal enakomerno preko gozdnih grud in črnih renin, mu je silil na obraz in na jezik grohotanje. Tam je stopal enakomerno preko gozdnih grud in črnih renin, mu je silil na obraz in na jezik grohotanje. Tam je zasvetil žametnočelen holč in zgoraj nad smrečjimi vrhovi in širi od nedogleda do nedogleda. Veliko veselje ga je napoljen in ko je stopal enakomerno preko gozdnih grud in črnih renin, mu je silil na obraz in na jezik grohotanje. Tam je stopal enakomerno preko gozdnih grud in črnih renin, mu je silil na obraz in na jezik grohotanje. Tam je zasvetil žametnočelen holč in zgoraj nad smrečjimi vrhovi in širi od nedogleda do nedogleda. Veliko veselje ga je napoljen in